

1843 - 1970
ՃԻԸ. ՏԱՐԻ

թ. 9 - 10

Բ Ա Ջ Մ Ա Վ Է Պ

ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ~ ԳՐԱԿԱՆ ~ ԳԻՏԱԿԱՆ ~ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

Revue P A Z M A V E B

CXXXVIII^e année, 1970, N. 9 - 10

ՊԱՀԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ՓՈԽՈՒԻՆ

ՄԵԻԹԱՐԻ ՈՐԴԻՆԵՐԸ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԵՆ ԻՐԵՆՑ ՈՒԽՏԸ

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԸՆԴՀ. ԱՐԲԱՀՈՐ

ԳԵՐ. ՊՕՂՈՍ ՎՐԴ. ԱՆԱՆԵԱՆԻ ԱՌՋԵՒ

ՆՈՒԻՐԱԿԱՆ ՊԱՀԸ

«Միաբանութեանս պատմութեան կա-
րեւոր մէկ պահն է ասիկա», կը յայտա-
բարէր, Յուլիո 10Ի Երեկոյեան, Միւլթա-
Լան Ուլտի նորընտիր Արարձայրը, բնո-
րոշելով զայն «պահակի փոփոխութեան
պահ»։ Եւ իսկոյն հրապարակաւ զնաճա-
տանքի եւ յարգանքի զգացումներ յայտ-
նելով իր նախորդին՝ որ ձեռնհասօրէն
վարած էր նոյն զեկը, կը յարէր. «Պա-
հակներու փոփոխութեան արարողութիւ-
նը խորհրդանշիչն է հասարակութիւննե-
րու շարունակութեան եւ տեսականու-
թեան։ Շարունակութեան գաղափարն ալ
կը տանի մեզ վերլիշելու Միաբանու-
թեանս սկիզբները։ Ուստի՝ սիրելի է ին-
ծի յիշել այն երանաւէտ օրը, երբ Երեմ-
կաւաքի աշակերտները, Պուսայ իրենց
առաջին բոյնը լինելու գիշերը, Տիրամօր
պատկերին առջեւ՝ կը նորոգէին իրենց
ուխտը, նուիրուելու Աստուծոյ եւ անոր

ծառայութեան։ Մենք ալ այսօր նոյն ե-
ռանդով ու խանդավառութեամբ կ'ուզենք
վերանորոգել մեր ուխտը, շարունակելու
եւ հետապնդելու համար մեր Հիմնադրին
կտակ քողած գաղափարականը։ Ո՛րքան
գեղեցիկ եւ յուզիչ է դիտել այդ ուխտի
գիշերուան պատկերը, երբ բոլոր աշա-
կերտները խմբուած իրենց երիտասարդ
Առաջնորդին շուրջ, կապուած էին իրա-
րու՝ սիրոյ եւ համերաշխութեան անկեղծ
գոգով։ Նոյն պատկերը սիրելի է ինծի
տեսնել այս սրահին մէջ։ Մենք ալ այսօր
միեւնոյն տեսնը եւ առաջադրութիւնն ու-
նինք՝ սիրելու իրար եւ գործելու համե-
րաշխ մքնդութեամբ մը մէջ, հետապնդելու
համար արդէն վերանորոգուած Սահմա-
նադրութեամբ մեզի նշանակուած նպա-
տակը։ Մենք ալ սակաւաքիւ ենք, համե-
մատութեամբ մեր ստանձնած գործին.
բայց վստահ ենք քէ սրտով եւ հոգիով ի-
րարու կապուելով՝ պիտի կարենանք, մեր

Հայրերուն նման, պատուաբեր կերպով ծառայել Աստուծոյ եւ մեր սիրելի Ազգին: Մեր ոյժը եւ յաջողութիւնը միշտ ալ միութեամբ մէջ է եղած. այս մտածութեամբ ահա կը վերանորոգեմք մեր առաջադրութիւնները...»:

Այո՛, կարծէք, Մխիթար ինքնին կը յայտնուէր դարձեալ՝ ողբերկու իր Մխարանութիւնն համօրէն. Մխիթար դարձեալ կու գար բաղձապատկուիլ իր հողերը որդիներուն մէջ, անձառ հրաշքի նման, լուսաշող դադափարականին տեսականութիւնն ապահովելու:

Եօթեայ թախանձաղին աղօթքներով սկիզբ առած էր Ընդհ. Ժողովը, Յուլիսի երեկոյեան, ներամփոփ մթնոլորտի մը մէջ. այնուհետեւ յաջորդած էին խորհրդակցական դումարումներ. դադափարներու երկար փոխանակումներ կատարուած էին ժողովական Հայրերուն միջեւ, որոնցմէ շատեր հասած էին արտասահմանի մեր հեռուոր առաքելավայրերէն ու վարժարաններէն. տարեց ու երկտասարդ, միասնական ճիղով կը փրնտէին Աստուծոյ կամքը, Նախախնամութեան ընտրած Պաշակը, որ պիտի ստանձնէր սրբազան ժառանգութիւնը, Մխիթարի Տան ղեկը:

Սորհրդաւոր լուծեան եւ ընդհանուր ողբերկութեան մէջ, Մխիթարի Տան պահակները կը փոխուին. երկուբուկէս դարէ ի վեր ինն անգամ կրկնուած արարողութիւն: Մխարանական Ընդհ. Ժողովի Նախագահը՝ Գեոր. Հմայեակ Արքահայր Կէտիկեան, հասարակաց հաճութեան եւ հրճուանքին մէջ, կը յայտարարէ օրինաւոր ընտրութիւնը Մխիթար Արքահայր իններորդ յաջորդին, յանձին Հ. Պօղոս Վրդ. Անանեանի, որ այդ պահէն կը ստանձնէ Մխիթարեան Մխարանութեան Ընդհանրական Արքայի պատասխանատու պաշտօնը. 10 Յուլիս, 1970:

Ժողովարարահին մէջ, վառ են տակաւին փոքրիկ խորանիկին զոյգ ճրագները, Աստուածամօր ուխտական պատկերին առջեւ. հոն՝ քիչ առաջ, ժողովական բոլոր Հայրերը մէկիկ մէկիկ մօտեցան, համ-

բուրեցին արծաթապատ եւ հնամենի Ս. Աւետարանը ու երգում ըրին ընտրելու յարմարադոյն անձը՝ բառ իրենց խղճին եւ Աստուծոյ ձայնին, թողած ամէն մարդկային հաշիւ ու նկատում:

Եւ ահա կը բացուի ժողովարարահին դուռը, եկեղեցւոյ դահլերը կը հնչեն ցնծագին, ընտրութեան լուրը կը հաղորդուի ամէնուն. վարդապետները բոլոր կը մօտեանան նորընտիր Արքահայր Աջն համբուրելու եւ իրենց խոնարհ յարգանքը մատուցանելու. կը հասնին նաեւ աշակերտները, արդար հետաքրքրութեամբ աուլացուն. ու թափօր կազմած, Զաքարիայի օրհներգը իրենց շրթներուն, սաղմոսանքաւ. երգերով կ'ուղղուին եկեղեցին, Մխիթար Արքահայր խնկիլի դամբանին շուրջ հաւաքուած՝ զոհութեան աղօթքներ բարձրացնելու եւ ընդունելու երիտասարդ Արքահայր անդրանիկ օրհնութիւնը:

Ընտանեկան փոքրիկ պատուասիրութեամբ մը կը փակուէր Ընդհ. Ժողովի առաջին մասը, որուն պիտի յաջորդէին, փոքրիկ դադարէ մը ետք, ընտրութիւնները միւս Ընդհ. պաշտօնեաներուն (Աթոռակալ, Առաջիկաներ, Քարտուղար, Մատակարար), յաջորդարար դրաղելու համար մխարանական անցեալ գործունէութեան քննարկումով, նորանոր ծրագրերն ու առաքելներու ուսումնասիրութեամբ, յանգելու համար հուսկ՝ նորանոր որոշումներու եւ գործնական վճիռներուն: Հօկայ աշխատանք մը, հետեւաբար, սկիզբ կ'առնէր այսօր. եւ խաչը՝ որ կը հանդէսէ նորընտիր Արքահայր կուրծքին՝ կը դառնար խորհրդանիշ այդ ապագայ զոհողութիւններուն, իր թեւերուն տակ համախմբելով Մխարանութեան բոլոր ոյժերը, ի սպաս Ս. Եկեղեցւոյ եւ Հայ Ժողովուրդին:

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻԾԵՐ

Նորընտիր Արքահայրը՝ Գեոր. Պօղոս Վրդ. Անանեան, սուրբ աւագանի անունով՝ Անտոն, ծնած է Պոլիս, 1922ի Ապրիլ 27ին: Տեղական դպրոցներու մէջ նախնական ուսումն անոնիէ ետք, 1933ի Դեկ-

ԳԵՐ. ՊՕԳՈՍ ՎՐԴ. ԱՆԱՆԵԱՆ

Ընդհ. Արքահայր

Մխիթարեան Միաբանութեան

տեմբեր 16ին կը հասնի Ս. Ղազար, աչա-
կերտելու Մխիթար Արքաճօր հետեւորդ-
ներու շարքերուն մէջ: Մենաստանի սըր-
բարօյր լուծեան մէջ, շուտով կ'ըմբռնէ
մեծ Սեբաստացիին հօր զազափարակա-
նը, կը սիրէ աշակերտական օրերէն՝ Հիմ-
նադրին մէկ փոքրիկ նկարը պահել իր
զրտականին վրայ, ներշնչուելու համար
տեւականօրէն անոր պայծառ օրինակէն:
Դասական լիկէտնի չըջնան յաջողութեամբ
աւարտելով վանքին մէջ, 1939-40ի չըջա-
նին, իր դասակից ընկերներով կը նուիր-
ուի ներանձնական վանական կեանքի պա-
տրաստութեան (նորընծայութիւն): 1943ի
Հոկտ. 24ին, աւարտած Հոռմի «Գրիգորե-
ան» համալսարանի փիլիսոփայական ու-
սումնաչըֆանը, մշտնջենաւոր ուխտերով
կ'անդամակցի Մխարանութեան: 1946ի
Սեպտ. 8ին, յետ յաջողութեամբ բոլորե-
լու աստուածաբանական ուսումներն ալ,
վերոյիշեալ համալսարանին մէջ, կուսա-
կիօն քահանայ կը ձեռնադրուի Ս. Ղազար-
ի մէջ. իր դասակից ընկերներն են Հ.
Եփրեմ Տէր-Ղազարեան, Հ. Ներսէս Տէր-
Ներսէսեան եւ Հ. Կոմկասառ Ունճեան:
1947ին, պատերազմեան չըջնի զազարէ
մը ետք, կը վերաբացուէր վանքին նոր-
ընծայարանը, ուր փոխ-Մեծաւորի եւ
Ուսումնապետի եւ ուսուցիչի պաշտօննե-
րով կը մտնէ Հ. Պօղոս, իր երիտասարդ
եռանդին կտրովը նուիրելու վանքի ժա-
ռանդաւորներու դաստիարակութեան եւ
ուսումնական զարգացումին. 1947-1952
Ս. Ղազարի նորընծայարանին մէջ, 1952-
53 վանքի վարժարանի բարձրագոյն դասի
յարկարաժնին մէջ, 1953-55 Հոռմի մեր
համալսարանական ուսանողներու վանա-
տան մէջ (այս չըջանին՝ կը հետեւի նաեւ
Արեւելագիտական համալսարանի աս-
տուածաբանական եւ եկեղեցապատմական
մասնաճիւղերուն), 1955-57 դարձեալ Ս.
Ղազարի նորընծայարանին մէջ, 1957-64
զարձեալ Հոռմ, միշտ միեւնոյն պաշտօն-
ներով:

1960ին, իր դասակից ընկերներով կը
ստանայ վարդապետական ծայրագոյն աս-
տիճան, Գրպժ. Սրապիոն Ուլուհոճեան

Արքաճօրմէ: 1964ի Ընդհ. Ժողովին մէջ
կ'ընտրուի Ընդհ. Գործակալ Մխարանու-
թեան՝ առաջի Ս. Գահուն Հոռմի, միա-
ժամանակ ստանձնելով համալսարանա-
կան ուխտաւ մեր աշակերտներու Մեծա-
ւորի պաշտօնը. կը նշանակուի նաեւ Ա-
ղբարակու Մխիթար Արքաճօր երանա-
ցույցման դատին:

Ահա, ուրեմն, ամբողջապէս Մխարա-
նութեան ի սպաս զրուած՝ կրթական ու
դաստիարակական շուրջ քսանհինգամայ
գործունէութիւն մը, որու ընթացքին Ս.
Ղազարի Մխիթարեան շարքերուն մէջ մը-
տած են լազմաթիւ մխարաններ, ամէնքն
ալ կայծեր քաղելով եւ օգտուելով մեծա-
պէս իր անխոնջ նուիրումէն, թէ՛ վանա-
կան ներանձնութեան եւ թէ՛ հալադիտա-
կան ասպարէզներու մէջ:

ԳՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Այսպիսի ժիր ու անձնանուէր աշխա-
տանքին աւընթեր, Հ. Պօղոս օգտագոր-
ծած է միշտ իր ժամանակը՝ նուիրուելու
համար հայ բանասիրութեան, յատկապէս
հայրախօսական ու եկեղեցապատմական
մասնաճիւղերուն, ուսումնասիրելով Ս.
Ղազարի ձեռագիրները, մանաւանդ հա-
ւաքելով նախնեաց անտիպ երկեր, եւ ամ-
բարելով ուսումնասիրական անբաւ ա-
տաղծ: «Բազմալիզա» իր թանկագին աշ-
խատակցութիւնը արժէքաւոր էջեր ար-
ձանագրած է, 1949էն ստղին:

Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի ժամանակա-
չըջնի ընդարձակ ուսումնասիրութիւնը
(1959-60), ինչպէս նաեւ Ս. Մեսրոպ Մաշ-
տոցի վարքի հետազոտութեան նուիրած
իր յօդուածաշարքերը (1962-69), որոնք
իր լաւադոյն արտագրութիւններն են, իս-
կոյն զրաւած են միջազգային համբաւի
տէր ուսուցչապետներու ուշադրութիւնը,
արժանանալով անոնց խոր գնահատան-
քին:

Արժէքաւոր նկատողութիւններ ունի
նաեւ Մխիթար Արքաճօր «Յաղագս մա-
թեմատիքայի» գրքին (1949), Անանիա
Շիրակացիի մատենագրութեան (1950),
Խորենացիի վերագրուած Տիրամօր ճառին

(1951), Արտաշատի ժողովին (1951-52), «Յազազա հայկական իրաց» զրբին (1952) և Կորնելի բնագրին մասին (1953):

Հրատարակած է, յօդուածի ձևով, հանդերձ քննական ուսումնասիրութեամբ, անտիպ երկեր Դաւիթ անյալթէն (1956), Դուրին Բ. ժողովի զրծերէն (1957-58), Յովհաննէս Քորեպիսկոպոսէն (1966), Ոսկան Վարդապետէն (1966-67), որոնց վրայ աւելցնելու ենք նաեւ՝ Կ. Պոլսոյ Եւտիքիոս Պատրիարքէն (Armeniaca, 1969):

Առանձին հատորներով լոյս տեսած են.

- 1.- LES MANUSCRITS GRECS DE LA BIBLIOTHEQUE DE SAINT LAZARE DE VENISE (dans «Tome commémoratif du Millénaire de la Bibliothèque Patriarcale d'Alexandrie»; Alexandrie, 1953, pp. 223-230 (Extrait, p. 8).
- 2.- ՎԱՐԳԱՆԱՅ ՎՐԻՒՆ ԱՅԳԵԿՅՅՈՅՆ ԽՐԱՍՏ (Յաւաքարան, բնագիր իմը մատերու, ծանօթագրութիւններով խմբագրած). Վեներտիկ, Ս. Ղազար, 1956, էջ 88.
- 3.- Ս. ԳԻՐԳՈՐ ԼՈՒՍԱՆՈՐԺԻ ԶԵՆԱՐԿՈՒԹԻՄԱՆ քուակամը և պարագաները (Պատմագնական ուսումնասիրութիւն), Վեներտիկ, Ս. Ղազար, 1960, էջ 216:
- 4.- LA DATA E LE CIRCOSTANZE DELLA CONSACRAZIONE DI S. GREGORIO ILLUMINATORE (dans «Le Muséon», Rev. des Etudes Orientales, t. LXXIV); Louvain, 1961, pp. 43-73, 317-360 (Extrait, pp. 75).
- 5.- ՎԱՐՔ Ս. ՄԵՆՐՈՊ ՄԱՇՏՏՈՅԻ (Պատմագնական քննարձակ ուսումնասիրութիւն), Վեներտիկ, Ս. Ղազար, 1964-69, էջ 520.
- 6.- ԵՏԻՔԻԹՈՍ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐԿԻՆ ԿՈՐՍՈՒԱՆ ԵՆ ԱՆՏԻՊ ՄԷԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆԸ. Յազազա գնացանութեան բնութեան և առանձնութեան: (Ուսումնասիրութիւն և բնագրեր, ծանօթագրութիւններով և խաղերէն քարգնացութեամբ խմբագրած): («Armeniaca», Mélanges d'Etudes Arméniennes) Վեներտիկ, Ս. Ղազար, 1969, էջ 316-381 (Առանձնատիպ, էջ 67):

Գեր. Պօղոս Վրդ. Անանեան վերջերս աշխատակցած է Լերոպական տաներիւ հատորնոց Bibliotheca Sanctorum մեծ համայնագիրտարանին (1961-69), հոգաւորով անոր հայկական բաժինը, հազարէնով մեր տօնացոյցի բոլոր հայ սուրբերու

մասին համադրական վերլուծումներ, և կեղեցապատմական տեսութիւններ, մատենագիրական ցանկերով ճոխացած (յառկապէս նշելի՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի, Մկրտիկ Մաշտոցի և Ս. Ներսէս Շրնորհալիի նուիրում ըստինները):

Նմանապէս, Dictionnaire d'Histoire et de Géographie ecclésiastique համայնագիրտարանի ժե. և ժԶ. հատորներուն տուած է Է զրին տակ ամփոփուած հայկական բաժինը (1963-1969): Աշխատակցած է Enciclopedia Cattolica համայնագիրտարանի է. հատորին (1951), նոյն ուղղութեամբ:

Հայ ծէսի մասին քննարկումներ կատարած է, յատկապէս մեր Պատարագամտոյցի ծագման ու կազմաւորման հարցերուն շուրջ, աշխատակցելով Ծիսական Յանձնախումբին՝ որ Հայ Կթղ. Նուիրապետութեան կարգադրութեամբ կեանք առաւ 1962 թուականէն ստղին: Այլ թուականներէն ի վեր, անդամ է նաեւ Արեւելեան Եկեղեցիներու Ս. Ժողովի Հոռմի ծիսական մասնաճիւղի Յանձնախումբին:

Իրր թարգման Ս. Էջմիածնէն եկող դէտերուն, մասնակցած է Վատիկանեան Տիեզերական Ժողովի նիստերուն ալ, և շատ օգտակար ծառայութիւն մատուցած Ամենայն Հայոց Վեհապառ Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի նուիրակներուն (Գրչ. Պարզեւ Սրբղ. Գէորգեան և Տիար Գրիգոր Պէքմեղեան), հոգեկան մտերմիկ հաղորդակցութիւն ըր ստեղծելով անոնց հետ:

Մեծ աշխատանք թափած է, վերջին տարիներուս, ուսումնասիրելու 1600-1800 թուականներու մեր Եկեղեցւոյ պատմութիւնն ու կրօնական ալլազան հոսանքներու կազմաւորումն և ուղղութիւնները, ստտարելու համար Մխիթար Արքաճօր նամակներու քննական հրատարակութեան: Այս առիթով, երկարօրէն պրպտելով Մխիթարեան զրանը, խորապէս տեղեկացած է Մխարանութեան պատմութեան դարաւոր ծալքերուն ու երեւելիութեան:

Եւ ահա Նախախնամութիւնը այսօր իրեն կը յանձնէ Մխիթարեան Մխարանու-

Թեան Առաջնորդի պատասխանատու պաշտօնը, իր իսկ միաբանակիցներու եւ հոգեկիցներու ձեռքով. պաշտօն՝ որուն երբեք չէր ակնկալեր Գեր. Պօղոս Վարդ. Առնանեան, համեստօրէն փախելով ամէն պատիւէ ու փառքէ. սակայն, հանրութեան ձայնը՝ ձայնն Աստուծոյ նկատելով ու պատրաստ ամէն զոհողութեան, համակամ յանձ առաւ իրեն վիճակուած խաչը, ի սէր Միաբանութեան, եւ վստահ՝ Աստուածամօր օգնութեան, ինչպէս նաեւ իր միաբանակիցներու սիրայօժար աջակցութեան ու նուիրումին:

ՀՈԳԵՒՈՐ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

Օգոստոս 15ի երեկոյեան, Վերափոխման նախածոնախի ժամերդութեանէն առաջ, տեղի ունեցաւ վանահայր օրհնելու եւ զահակաւութեան յուրիչ արարողութիւնը, ըստ Հայ Եկեղեցւոյ հաւանդ սովորութեան, քաղուած իններորդ դարու երկաթադիր Մաշտոցէ մը (Կանոն Հայր օրհնելոյ, տպ. Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1964):

Ս. Ղազարու մայր տաճարին աւագ բեմին վրայ, Մխիթար Արքաճօր խնկիւն շիրիմին մօտիկ, երկու սարկաւազներու միջեւ, եպիսկոպոսական զեղատառքով կանգնած էր Ուխտիս երէց անդամներէն՝ Գրպօ. Կարապետ Եպիս. Ամատունի, Առաքելական Եքսարք Ֆրանսայի Կաթողիկէ Հայոց, որ մասնաւոր հրաւերի վրայ սիրայօժար փութացած էր զայ՝ նախազահելու այս արարողութեան եւ նորնորտի Արքաճօր պաշտօնապէս յանձնելու մատանի, խաչ եւ զաւազան հովուական:

Սաղմունքի, ընթերցումներն հատ հատ կը բարձրանան կամարներն ի վեր խնկալոյս տաճարին, Աստուծոյ տանելու համօրէն Միաբանութեան պաղատանքն ու երզը հողեւոր:

Յաւարտ արարողութեան, Գրպօ. Ամատունի օծուն եւ ողբունչ ուղերձով մը, աւագ բեմէն կ'որջուռէր նորնորտի Արքաճօրը, վերաբժարքներով բոլորիս քրտեւուն մէջ հաւատքի վրա զգալովման հանդէպ Ս. Եկեղեցւոյ, հանդէպ նաեւ

Հայ Եկեղեցւոյ՝ որ մէկ մասնիկն է Քրիստոսի ընդհանրական Եկեղեցիին, հուսկ հանդէպ Մխիթար Արքաճօր նուիրական Տան, որ համակ նուիրուած է Հայ ազգին հոգեւոր լուսաւորութեան, իրր գերազանց ծառայութիւն Ս. Եկեղեցւոյ: Մխիթարի օրերէն ցարդ յաջորդութեան պատմական օղակներու վերլուծումն ու գեղեցիկ մաղթանքներ կու դալին ծաղկեցնել իր սրտարուղի խօսքերը, որոնք կ'աւարտէին սիրոյ ողջագուրումով:

Նորնորտի Արքաճօրը, Աւետարանն ու Միաբանութեան Սահմանադրութիւնը իր ձեռքին, կը բաղմէր զահին վրայ, ուր կու դալին միաբանները բոլոր, մէկիկ մէկիկ Ս. Աջն համբուրելու եւ նորոգելու իրենց յարգանքն ու հնազանդութեան սուրբ ուխտը:

Սրտայոյլ շարական մը (Պարծանք Եկեղեցւոյ), նուիրուած Ս. Անտոն Անապատականին, Միաբանութեան պաշտպան սուրբին, կը խնկաւետէր այդ նուիրական պահը:

ԱՆԳՐԱՆԻԿ ՊԱՏԳԱՄ

Եւ ահա, խոր յուզումով խօսք կ'առնէր նորնորտի Արքաճօրը. ու նախ ջերմ չորհրհակալութիւն կը յայտնէր Գրպօ. Ամատունիին, որ սիրայօժար յանձն առած էր նախազահել վանական այս բացառիկ արարողութեան եւ իր շնորհակալութեամբ խանդ ներշնչել բոլորիս. ապա կը շարունակէր այսպէս.

«Յուրիչ էր տեսարանը, որ պարզուեցաւ քիչ առաջ ամենու աչքի. տեսնել միաբանութեան վաստակաւոր Հայրերէն սկսեալ մինչեւ երիտասարդ նուիրեալներու խոստումին նորոգումը նման երիտասարդ Արքաճօր մը աչքի, զոր Աստուծոյ ներկայացուցիչը նկատեցին հաւատով:

Կա՛յ արքեօք աւելի խօսուն վկայութիւն մը աշխարհի աչքի, քէ մեկ իրապէս կը հաւատամք զգացողական ու բանական տեսողութիւնը գերազանցող իրականութեան մը:

Աշխարհի մէջ կ'ապրինք իբրեւ սովորական մարդիկ, շինուած մեծուն պէս՝ միեւնոյն կաւէն, ունեցաւով ամենուն հաւասար տկարութիւններ ու քրտութիւններ. ո՛չ իրիշտակներ ենք եւ ոչ ոգիներ. եւ սակայն սիրայօժար յանձն առած ենք ապրիլ մարդկային բնական զգացումներ եւ պա-

ԽՄԲԱՆԿԱՐ 1970Ի ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ ՕՐԵՐԵՆ

Նստած, ձախէն աջ. —

Հ. Սամուէլ Արամեան, Հ. Վահան Յովհաննէսեան, Հ. Յակոբոս Բոսպըլըզեան, Գեր. Հ. Հմայեակ Կէտիկեան, Գեր. Հ. Պօղոս Աբրահայր Անանեան, Հ. Սերուբէ Ազըլեան, Հ. Կիւրեղ Բիսպարեան, Հ. Ստեփան Ֆերահեան, Հ. Մեսրոպ Ճամաշեան:

Կանգուն, միջին շարք, ձախէն աջ. —

Հ. Ռաֆայէլ Անտոնեան, Հ. Գաբրիէլ Սահակեան, Հ. Իգնատիոս Աղամեան, Հ. Յովհաննէս Դերձակեան, Հ. Ներսէս Տէր-Ներսէսեան, Հ. Միքայէլ Յովհաննէսեան, Հ. Անդրէաս Ֆոկոլեան, Հ. Յուսէփ Պուշիկեան, Հ. Կոմիտաս Ուննեան, Հ. Յակոբ Զանքայեան, Հ. Աւետիք Թալաթիեան, Հ. Յովսէփ Պեհեսնիկեան:

Վերջին կարգ, ձախէն աջ. —

Եղ. Օգոստինոս Թորոսեան, Հ. Եղիշէ Ճիւլեան, Հ. Մարտիրոս Ապանեան, Հ. Բարսեղ Զեփիջեան, Հ. Սահակ Ճեմնեմեան, Հ. Վարդան Քէշիշեան, Հ. Վրքանէս Ուլունոնեան, Հ. Յարութիւն Պզտիկեան:

հանգեցրել գերազանցող կեանք մը: Ու փորձով գիտնեմք թէ առիկա պիտի չկարենայինք իրագործել, եթէ չունենայինք նաեւ համապատասխան այժմ, որ ձրի կը բաշխուի մեզի Աստուծմէ, իբրեւ իրմէն ընդերսում եւ հրախորհում հոգիներուս, քաղիւր համար Յիսուսի իսկ քալած ճամբէն, մօտէն հեռուելով անոր օրինակին: Եւ մենք կը հաւատամք ու կը վկայենք թէ Աստուած իր խոստումին մէջ չի կրնար բերանալ, եւ չէ պակսած:

Կրօնաւորական ու վաճակաւ կեանքը, քրիստոնէութեան առաջին օրերէն սկիզբ առած, մտաւ նաեւ հայ եկեղեցւոյ ծոցին մէջ՝ քրիստոնէութեան մուտնով, ու ծաւալեցաւ եւ ծաղկեցաւ, հասնելու բարձրագոյն կատարներու՝ Մաշտոցի, Թարսուլի, Վարդուի, Նարեկացիի եւ Լամբրոնացիի նման սրբակենցաղ հոգիներով:

Հայոց աշխարհի ամէն անկիւնի մէջ եւ ամէն դարուն՝ կը յիշատակուին վաճէքը՝ ուր վաճակաւներու բազմութիւն մը աղօթքի ներքինու կեանք մը ապրեցաւ, ծառայելով հայ ժողովրդին հոգեւոր եւ մտաւոր կարօտութիւններուն եւ մշակոյթի զարգացումին. անոնց հիգիւրով չէ՞ որ մեզի հասած եւ հազարաւոր ձեռագիր մատենաներ՝ եկեղեցական, պատմական, գիտական, բժշկական եւ այլ բազմազան ճիւղեր պարունակող:

Անոքանալի է թէ այդ գոհարերութիւնը եւ նուիրումը կեանքը հաւատք կը պահանջէր՝ յաւիտենական եւ անդենական իրականութեան մը համըղալ:

Այդ հաւատքին վկաներն ըլլալու եւ այդ վկայութիւնը աշխարհի առջեւ պարզելու պարտականութիւնն ունինք մենք ալ, որ հոգեւոր ժառանգներն ենք Մենն Միտիքարի, վաճակաւորեան վերանորոգչին՝ հայ իրականութեան մէջ:

Մեր եկեղեցին, որ՝ ինչպէս ըսաւ Գրգոր. Ամատունի, մասնական ճիւղն է Քրիստոսի հիմնած ընդ-հանրական եկեղեցւոյ, կամ մէկ փոքրիկ խորշը՝ Քրիստոսի խորհրդական մարմնոյն, ծիսական իր գործածներուն մէջ՝ որուն հաւատարմի պահապանը հանդիսացած է մինչեւ այսօր՝ ունի գեղեցիկ արարողութիւն մը, վերապահուած վերապայքերու օրինակներն: Այդ արարողութեան մեկտալ գունդը լեցանք քիչ առաջ: Եւ լսեցինք Ս. Գրգոր ընտրութեան ընթերցումները, որոնցմով եկեղեցին կ'ուզէր յիշեցնել թէ՛ ինձի եւ թէ՛ ձեզի պարտականութիւններ, զոր կը ստանձնենք փոխադարձաբար՝ պարտականութիւններ՝ Դէտի, Առաջնորդ եւ Հո-վիւի:

«Դէտ կացուցի գգեզ, Որդի մարդոյ, տանդ իտրայելի»: Հին առեւ, բոլոր քաղաքները աշտաբակի վրայ բարձրացած դէտ մը ունէին, որուն պարտականութիւնն էր գիշեր ցերեկ հսկել, որ-պէսզի առեւեկն ազդանշանը հաղորդէր բշմամիի մը կամ վտանգի մը մերձեցումին:

Պօզոս առաքեալ՝ Առաջնորդ կ'անուանէ այդ պաշտօնեան, եւ անոր պարտականութիւնը կը ճշէ՝

տեմնելու եւ վատակելու հոգիներու վրայ այնպէս՝ իբրեւ թէ իւրաքանչիւրին նկատմամբ համար եւ հաշիւ պիտի տայ Աստուծոյ:

Բայց միասարան ամէնէն գեղեցիկ ընթերցումը Յիսուսի օրինակին մէջքերումն է, իբրեւ քաջ ու քարի հովիւի, որ իր անձը կը գոհէ՝ փրկելու համար իր ոչխարները, հակադրելով վարձկան հո-վիւին՝ որ կը փախչի, երբ գայլը կը յարձակի:

Քաջ ու քարի հովիւի առկին մէջ՝ Յիսուս գեղեցիկօրէն բովանդակած է նաեւ հպատակ որդի-ներու պարտականութիւնը. Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն... Զե՞ որ մեր ալ վերանորոգած Սահմանադրութեան մէջ կը կարգանք՝ թէ կրօնաւորութեան իսկութիւնը հնազանդութեան մէջ է, որով միանձը իր ազատութիւնը եւ սեփական կամ-բը կը ձօնէ Աստուծոյ՝ իբրեւ բոլորամուտ ողջա-կէզ, եւ թէ այս հնազանդութիւնը՝ Քրիստոսի օրինակին համաձայն՝ պէտք է ուղղուի Աստուծոյ կամբին, Անոր կամքը փնտռելով ամէն տեղ ու մա-նաւանդ Մեծաւորներու հրահանգներուն մէջ: Լայն եւ ընդարձակ է, ուրեմն, հնազանդութեան պար-տականութիւնը մեր ամէնուս համար, եւ ինչպէս կ'ըսէր Քրիստոս թէ «Ես համապազ առնեմ զկամ-ւոր իմոյ», մեր ալ կրօնաւորական հնազանդու-թիւնը կ'ընդգրկէ մեր բովանդակ կեանքը, ամէն-օրեայ պարտականութիւններու սխրածման եւ յա-րաւոն հատարումով, որուն մէջ պէտք է կըր-բութիւն ու զարգանմանք թէ՛ մեծաւորներն եւ թէ՛ հպատակները, իւրաքանչիւրս մեր պարտականու-թիւններուն համաձայն՝ քանի որ ամէնքս ալ հնա-զանդութեան խոստումը ըրած ենք Աստուծոյ եւ յանձն առած Քրիստոսի ձայնին լսել եւ անոր ե-տեւէն երթալ:

Մենք է, ուրեմն, պարտականութիւնը որ ուզեց ինձի յանձնել Աստուած, որուն առջեւ եւ ալ Ձեզի հետ կը կատարեմ իմ խոստումս եւ յանձնառու-թիւնս, Ս. Հոգւոյն գործութեամբ, հաւատարմի ըլ-լալու իմ պաշտօնիս:

Արդ, կը խնդրեմ ձեր բոլորէն, Առաքելին յանձնարարութեան համաձայն՝ «Ազօրս արարեմք վասն իմ, զի հաստատեալ գիտեմք թէ քարոզ միտս ունիմք»: Բայց նաեւ անկեղծօրէն կը յայտարարեմ Ներմիս մարգարէին հետ՝ թէ «Մամուկ եմ եւ եւ տկար»:

Հետեւաբար, վստահացած միայն Աստուծոյ շնորհքին ու նաեւ ձեր եղբայրակց սիրոյն եւ գործակցութեան վրայ, լիայոյս եմ թէ պիտի կա-րենանք միասնաբար քալել Քրիստոսի գծած ճամա-պարհէն, նպատակ ունենալով ամէն բանէ առաջ մեր առձին սրբութիւնը եւ կատարելութիւնը, միակ գրասկանը՝ որով արդիւնաւոր եւ օգտակար պի-տի կարենանք ըլլալ նաեւ մեր եղբայրակցներուն՝ առաքելական գործերու մէջ:

Թող մեր երանք՝ Հայրը, Միտիքար Աբբան, ու-րուն շիրիմին առջեւ ամէնքս նորոգեցնենք մեր ույա-տիւնն ու խոստումները, օրհնէ մեզ, եւ մեր վրայ

անպակաս բլյայ Տիրամօր հօր հովանին, որ պիտի փրկէ մեզ ամէկ տեսակ վտանգներէ, այժմ եւ յաւիտեանս:

ԽՆԴԱԿԱՅԱԿԱՆ ԶԱՅՆԵՐ

Յաջորդ օրը, Տիրամօր վերափոխման տօնին, Օգոստոս 16, Գեր. Պօղոս Արքահայր Անանեան մատուց իր անդրանիկ հանդիսաւոր պատարադը. եկեղեցին լիցուն էր հայ եւ իտալացի բարեկամներով: Արարողութեանէն ետք, որ աւարտեցաւ խաղողօրհնէնով, բոլոր ներկայները իրենց յարգանքն ու շնորհաւորութիւնները առանձնապէս ուղղեցին Միաբանութեան նորընտիր Արքահօր:

Ընտանեկան սեղանին շուրջ խմբուեցան քիչ ետք, Միխիթարեան Հայրերու կողքին, մտերիմ բարեկամներ, Մուրադ-Ռափայէլեանի նախկին աշակերտներ, Միլանէն ու Հոմէն, Քոմոյէն, Փատո-վայէն, Վենետիկէն, ուրախակից բլլալու Միխիթարի հոգեւոր գաւազներուն, որոնք արդէն իսկ աւարտած էին Ընդհ. Ժողովի բոլոր դործերը:

Մաղթողական զեղեցիկ քերթուած մը, բանաստեղծ Հ. Վահան Յովհաննէսեանի զրիչէն, բացաւ շնորհաւորանքի բաժինը:

Հեռագիրներն ու խնդակցական նամակներ հասած էին աշխարհի ամէն կողմերէ:

Ն. Ս. Պօղոս Զ. Սրբղ. Քահանայապետը, Արեւելեան Եկեղեցիներու Ս. Ժողովի Նախագահ Ծիր. Ֆիւրաթէնպերկի միջոցով: Կը զրկէր իր առաքելական օրհնութիւնը:

Ն. Ս. Օծ. Տ. Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս, ինչպէս նաեւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Գահակալ Ն. Ս. Օծ. Տ. Տ. Ստան Կիլիկիոյ Գահակալ Ն. Ս. Օծ. Տ. Տ. Ստան Ա. Կաթողիկոս, առանձին շնորհաւորական հեռագիրներով, կը փութացնէին իրենց ջերմ մաղթանքները:

Շնորհաւորական առջիկը էին զրած նաեւ Վսեմ. Ծիր. Գրիգոր - Պետրոս Ազաճանեան, Ծիր. Վիլպրանտս՝ Նախագահ Միւսթեանական Քարտուղարութեան, Ամնպտ. Գերեբը. Իգնատիոս-Պետրոս ԺԶ. Կաթողիկոս-Պատրիարք Կաթողիկէ Հայոց:

Իրենց եղբայրական ողջոյնն ու շնոր-

հաւորանքն ուղղած էին նաեւ Վիեննայի Միաբանութեան Ընդհ. Արքահայրը, Գրպծ. Մեսրոպ Արքայիկ. Հապոյեան, Գրպծ. Գէորգ Արքայիկ. Լայէքեան (Վիճակաւոր Բերոյ), Գրպծ. Ներսէս Արքեպիկ. Թալրոյեան (Վիճակաւոր Իրաքի), Գրպծ. Մեսրոպ Եպիկ. Թերզեան (Պէյրութ), Գրպծ. Կիրակոսեան (Հոմ), Գրպծ. Ն. Սէթեան (Մեծաւոր Հոմի Բնակ), Լ. Հայ Վարժարանի), Գրպծ. Զուհաճեան (Մարտիրոս), Զմամուր Միաբանութեան Մեծաւոր Գր. Յ. Մոմճեան, Անարատ Յղութեան Քոյրերու Ընդհ. Մեծաւորհօրհ. Մայր Երմինիւս (Հոմ):

Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան Գր. Գարեգին Եպիկ. Սարգիսեան (Անթիլիաս), Գր. Զոհն Եպիկ. Տէր-Յակոբեան (Միլանոյ), Հոգ. Վարդան Ծ. Վրդ. Տէրճրեան (Աթէնք), Հոգ. Մեսրոպ Ծ. Վրդ. Գրիգորեան (Վիեննա):

Վենետիկի եկեղեցական ու քաղաքական իշխանութիւններէն, մասնաւոր հեռագիրներով, Ս. Ղազարի Հայրերու ուրախութեան կը մասնակցէին Կոստակալ՝ Տիար Ժ. Նիքոսիա, Քաղաքապետը՝ Տիար Ժ. Յաւարեթթոյ Ֆիւքա, եւ Ամենապատու Պատրիարքը՝ Ալպինոյ Արքայիկ. Լուչիանի:

Միխիթարեան Հեռաւոր վարժարաններու, վանատուններու եւ առաքելաւայրերու մէջ պաշտօնավարող Հայրերը, Փարիզէն, Առնուիլ-լէ-Կոնսէյն, Պոլսէն, Պիքֆայայէն (Լեոնտիլիանոս), Հալէպէն, Տէր-Զօրէն ու Պուշնոս Ալթէն, խանդավառօրէն կը ձայնակցէին վանական այս հանդէսին, հեռագրով հաղորդելով իրենց անկեղծ շնորհաւորանքին հետ՝ որդիական յարգանքի եւ պատրաստակամ հնազանդութեան զգացումները:

Շնորհաւորական առանձին նամակներ ու հեռագիրներ ուղղած էին հետեւեալ անձնաւորութիւնները.

Միլանոյէն

Տիար Ստեփան Սրապեան (Նախագահ խալա-հայ Գաղութային Միութեան, Միլանոյի Հայոց եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան եւ Է. Բ. Բ. Մ. խա-

լնոյ մասնակցին), Բժ. Ե. Արզումանեան, Ճրտ. Օ. Մանուկեան, Բժ. Մ. Խանպէկեան, Ճրտ. Յ. Դազանեան, Բժ. Տ. Յովհաննէսեան, Բժ. Տ. Ալեքանեան, Բժ. Կ. Պոռանեան, Տիարք Հր. Ե. Վ. Բամպակեաններ:

Հոռմէն

Տիկ. Լ. Ազանեան, Յ. Պետրեան. Զաքարեան ընտանիք, Կիրակոսեան ընտանիք, Շապահեան ընտանիք, Աշրաֆեան ընտանիք, Խալապի քաղաքի ծանօթներ:

Վենետիկէն

Թոքանեան ընտանիքներ, Մաեան ընտանիք, ԵՆՈՄ (Եւրոպայի Հայ Ուսանողներու Միութիւն):

Խտալիոյ այլ կողմերէն

Բժ. Ն. Արսլանեան (ձեռնով), Բժ. Իգ. Քիւլիւսեան (Արփոյ), Ճրտ. Յ. Կիրեղեան (Ազոլոյ):

Փարիզէն

«Յառաջ» օրաթերքի խմբագրութիւն, Փրոֆ. Ֆէյտի, Հայկ Պերպէրեան:

Եւրոպայի այլ կողմերէն

Տիար Ռոպէր Կիրպէնկեան (Լիզպոն, Գ. Կիւլպէնկեան Հիմնադրութեան կողմէ), Բժ. Շապուհ փոխեան (ժընէ), Ս. Լեֆերեան (Մարսիլիա, յանուն տեղւոյն Մուրաւ-Ռաֆայէլեանի նախկին աշակերտներու Միութեան), Ա. Խոշիկեան (Փոլովսկի):

Պէյրութէն

Վազգէն Այգունի, Ճրտ. Յակոբ Դաւիթեան, գրագէտ Հրաչ Քաջարեան, Վ. Մումեան:

Հալէպէն

Միթրաքեան սաներ, միանուագ, գեղեցիկ նամակով, որուն ստորագրած են՝ Բժ. Ահարոն Խաչատրեան, Բժ. Պետրոս Թերեանեան, Մելիքեան Թերեանեան, Կարապետ Ասլանեան, Խաչիկ Օհանեան, Պողոս Գաբառեան, Գառնիկ Գասպարեան, Լեւոն Նուման, Յակոբ Գասպարեան, Ալպէտ Գասպարեան, Ժան Փափատախ, Ժան Տապանեան, Վարդան Պոլիկեան, Զաւէն Սապունեան:

Թեհրանէն

Ալեմշահ եղբայրներ, Լալեանեան ընտանիք, Արամ Ներսեան:

Միացեալ Նահանգներէն

Տիար Մ. Հայկեան (Հ. Բ. Ը. Միութեան կողմէ), Վեր. Ա. Ա. Պետրիկեան (Խմբագիր «Հայաստանի կոչման» հանդէսի, Յ. Քիրսեան, Հ. Գուկաս Առաքելեան եւ Հ. Օգոստինոս Սեփուկ, Ա. Ասլանեան:

Շնորհաւորականներու ընթերցումէն ետք, Միաբանութեան կողմէ խանդավառ ուղերձով մը ի յայտ կու գար նորընտիր Ընդհ. Աթոռակալը՝ Հ. Սերբէր Վրդ. Արզուման, որ ուղեկցելով Սեւանի Տիրամօր տեսիլքին նուիրական յիշատակը, ջերմ ծափերու մէջ, բոլոր միաբաններու անունով, անդամ մը եւս կը նորոգէր ուխտական նուիրումը ամէնուս եւ սիրտյօժար ու զործակցական հնազանդութիւնը՝ ի լուսաւորութիւն մեր սիրելի Ազգին:

Հուսկ՝ Գրպծ. Ամատունի, վերլուծելով «Արքայալոյս» անուանակոչումին թաքուն ու խորին իմաստները, իբր կրկնակի Հայր, ջերմ իղձերով՝ Միխիթար Արքաշօր նորընտիր յաջորդին կը մաղթէր «Ընդ երկաշն աւուրս» առաջնորդական լուսաւոր զործունէութիւն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԽՕՍԻՔ

Յաւարտ ճաշին, խօսք կ'անոնէր նորընտիր Արքաշայրը:

Գերապայծառ Տէր, Մեծարգոյ Հայրեր, Պատուական եղբայրներ ու սիրելի Ազգայիններ

«Մեծապէս շնորհակալ եմ, Գերապայծառ Տէր, նախ եւ առաջ, Ձեր ազնիւ ու քաջալիրական խօսքերուն եւ շնորհաւորութիւններուն համար: Թող Աստուծոյ լսէ Ձեր սուրբ աղօթքներուն եւ տալ իրականացում այդ բոլոր գեղեցիկ իղձերուն: Շնորհակալութիւն՝ որ փութարցիք պատուել մեր այս հանդէսը, ու նախագահել երէկ երեկոյեան օրհնութիւնները արարողութեան, զոր այնքան օծութեամբ կատարեցիք, յուրախութիւն բովանդակ Միաբանութեան: Աղօթող եմք ի սրտէ Ձեր ալ աստուածահանոյ ծրագիրներու իրագործումին եւ Ձեր բանկազնի առողջութեան համար:

Շնորհակալութիւն Ձեզի, Մեծարգոյ Հ. Արքաակալ վարդապետ, որ մեր Ուխտի բոլոր Հայրերուն անունով՝ արտայայտեցիք անկեղծ սիրոյ եւ համակրանքի ջերմ զգացումներ:

Շնորհակալութիւն դարձեալ, Ձեզի, Պատուարժան ու շատ սիրելի բարեկամներ, որ իմ անմիս մէջ ուղեցիք պատուել ամբողջ Միթրաքեան Միաբանութիւնը, Ձեր այս հանելիք ներկայութեամբ:

Արքայական ընտրութիւնը, Միթրաքեան Միաբանութեան պատմութեան մէջ, միշտ ալ եղած է պատմական անկիւնադարձ մը: Պատմական նոր էջ

Շնորհակալութեան ջերմ իղձեր, բոլորած Ս. Ղազարեն, բէր բոլոր առնեն այս ուրախ պահուս, անցնելու համար նաեւ հեռաւոր երկիրներ, եւ հասնելու բոլոր անոնց, որ հեռագիրներով ու նամակներով՝ շնորհաւորական ջերմ մաղթանքներ հասցուցին մեզի:

Մեր խոնարհ յարգմանն ու սէրը Նորին Սըրբութիւն Պօղոս Զ. Բախանայապետին, որ իր առաքելական օրհնութեամբ, Արեւելեան եկեղեցիներու Ս. Ժողովի Նախագահ Կարգինալին միջոցով, եկաւ հայրօրէն ֆաջալերելու Մխիթարի գաւակները:

Նորին Ս. Օծուրիւն Տ. Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, ինչպէս նաեւ Մեծին Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Խորեն Ա. Վեհափառին, որոնց երկուքին ալ բարեբաստիկ այցելութիւններուն արձագանքը բարձր կը հնչէ Ս. Ղազարի կամարներուն տակ, փոխադարձ անկեղծ զգացումներով կը մաղթենք՝ որ ընդ երկայն աւուրս պայծառացնեն, իրենց ազգանուր վաստակներով, Հայաստանաց եկեղեցին, Հայրենիքի եւ Սփիւռքի մէջ:

Մեր շատ սիրելի վսեմափայլ Հոգեւոր Տէր Ծիրանաւոր Ազանանեանին, փոխադարձ ջերմ մաղթանքներ ունինք, արեւշատ եւ արդիւնալից օրերու եւ առաքելաջան վաստակներու:

Հայ Կաթողիկէ Նորիրաւոյնութեան Գլուխ Ամենապատիւ Գերբեջ. Կաթողիկոս Պարանանին բոլոր հասնին մեր սիրազեղ մաղթանքները եւ ազօրքի խոստումները, ջերմ շնորհակալութեամբ հանդերձ:

Շնորհակալութիւն վիեննայի բոլոր Միաբանութեան Գրպծ. Աբրահոբ, բոլոր միւս Գրքն. նախկնորներուն, իտալեան Գաղութի Նախագահին ու Վարչական անդամներուն, Մխիթարեան նախկին սաներուն եւ այլ բազմաթիւ բարեկամներուն, որոնք շատ խանդավառ իղձերով շնորհաւորեցին Միաբանութեան նոր Աբրահայը:

Մխիթարական է իսկապէս մտերիմ բարեկամներու հոգիական այս հաղորդակցութիւնը, որ կու գայ ներշնչել վստահութիւն դէպի ապագան, դառնալով միանգամայն զրաւական Միաբանութեան հաստատութեան ու բարգաւաճումի:

Շնորհակալութիւն նաեւ մեր սիրելի բանաստեղծ Հ. Վահան վարդապետին, որ իր ներշնչութեամբ կայծ մը ցանց այս ընտանեկան սեղանին վրայ, ոգեւորելով բոլորիս սրտերը:

Շնորհակալութիւն նաեւ Հ. Յարութիւնին, որ երեսասարդութեան կողմէն կու գայ իր գեղարուեստական նոր եւ արդի նաշակով ներկայացնելու այս գեղեցիկ ծագեցիւնը մարքանքի:

Թոյլ տուէ՛ք հուսկ, որ հրապարակաւ յայտնեմ, բոլոր Միաբանութեան կողմէ, իմ անկեղծ ու անվերապահ գնահատականս՝ Գերբայրեցի Հ. Հմայեակ վարդապետին, որ անցնալ վեցամսակին ձեռնհասօրէն վարեց Միաբանութեան դեկը, հարբելով ու պարաստելով մեզի համար նոր ուղիներ: Այդ տարիներուն, իրագործեց իմանական ու մնայուն գործեր: Կը բաւէ յիշել մեր Սահմանադրութեան վերանորոգումի աշխատանքը, որուն պատրաստութեան համար յնմայեց ոչ ջանք եւ ոչ ժամանակ: Եւ այսօր մենք արդէն սկսած ենք նաշակել այդ վերանորոգումին բարեբար արդիւնները: Աւելորդ չէ յիշել նաեւ մեր պատմական դիւանին համար կատարած մեծ ու կարեւոր աշխատանքը, որով մայրավաճիս ինքնուրոպ պատմութիւնն ինքնին կը դառնայ մերձնայի: Նմանապէս, 1966ի ռոգումներու առկրով երեւան ելած վանքիս գանգաւ յարկաբաժիններու անցնումագելի վերանորոգման աշխատանքները, որով փրկւեցան երկուք ու կէս դարէ ի վեր մաշած ու գրեթէ փոշիացած պատեր եւ շէնքեր: Եւ հուսկ, մեր վանքին ամէնէն յարգի գարգը կազմող նոր ձեռագրատունը, որով կարծէ՛ք կրկին կեանք կ'առնեն մեր հազարամեայ սուրբ մատնանքները:

Թող Աստուած վարձատրեց ըլլայ իրեն եւ այդ ջանքերը դառնան յոյսը՝ վաղուան մեր եռանդուն աշխատանքին:

Եւ իբր գրաւական նոր յաջողութիւններու, Մխիթար Աբրահոբ երկնային օրհնութիւնը առաւօրէն ինչն մեր բոլորիս վրայ, մեր սիրելի Ազգին համայն գաւակներուն վրայ, ինչպէս նաեւ սփիւռքի մեր վարժարաններուն եւ առաքելութիւններուն մէջ պաշտօնավարող վարդապետներուն վրայ, նոր խանդ եւ աւելն ներշնչելով ամէնուս:

«Նազմալէպ»ի խմբադրութիւնն ալ որդիական իղձերով անկեղծ շնորհաւորութիւններ կ'ուղղէ նորընտր Գեր. Աբրահօր, Միաբանութեանս պաշտօնաւթեան եւ վերանորոգ գործունէութեան ջերմ մաղթանքներ հիւսելով. մշակութային յարաճուն վերելքի շրջան մը թող ըլլայ իր Աբրահայրութեան առաջնորդական երկար ժամանակամիջոցը, եւ աստուածաշնչական սուրբ սիրոյ օգակ մը կամբողջ Ս. Ղազարէն մինչեւ Աբարաւ եւ Հայ Սփիւռքի հեռաւոր կայանները, պայծառ ապագայի մը լուսաշող ցլերով:

Հ. Ն. Տ. Ն.